

Program zapewnienia i poprawy jakości audytu wewnętrznego w Urzędzie Miejskim w Tczewie

Program zapewnienia i poprawy jakości audytu wewnętrznego (zwanego dalej „*Programem*”) określa:

- I. Wprowadzenie;
- II. Cel *Programu zapewnienia i poprawy jakości*;
- III. Kontynuacja doskonalenia zawodowego;
- IV. Ocena funkcjonowania audytu wewnętrznego;
- V. Oceny zewnętrzne;
- VI. Oceny wewnętrzne;
- VII. Bieżące monitorowanie działalności audytu wewnętrznego;
- VIII. Okresowe przeglądy audytu wewnętrznego;
- IX. Samoocena audytu wewnętrznego;
- X. Dbłość o zapewnienie niezależności audytu wewnętrznego w Urzędzie Miejskim w Tczewie.

I. Wprowadzenie

Konieczność ustanowienia programu zapewnienia i poprawy jakości audytu wewnętrznego wynika bezpośrednio z Międzynarodowych standardów praktyki zawodowej audytu wewnętrznego¹ (zwane dalej „*Standardami*”), które w standardzie 1300 określają: „*Zarządzający audytem wewnętrznym musi opracować i realizować program zapewnienia i poprawy jakości, obejmujący wszystkie aspekty działalności audytu wewnętrznego.*”

Standardy nie zawierają definicji *Programu*, aby jednak trafnie uchwycić jego istotę oraz znaczenie dla funkcjonowania audytu wewnętrznego należy stwierdzić, że *Program* jest integralną częścią zarządzania audytem wewnętrznym, która stanowi podstawę do oceny jego działalności.

Odpowiedzialność za opracowanie i stosowanie *Programu*, *Standardy* przypisują osobie zarządzającej audytem wewnętrznym w organizacji.² To właśnie od sprawności i skuteczności

¹ Międzynarodowe standardy praktyki zawodowej audytu wewnętrznego stanowiących - Załącznik do komunikatu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie standardów audytu wewnętrznego dla jednostek sektora finansów publicznych (Dz. Urz. Min. Roz. i Fin. poz. 28).

² W przypadku jednoosobowych stanowisk pracy ds. audytu wewnętrznego audytorzy powinni wdrożyć przynajmniej następujące elementy oceny programu zapewnienia i poprawy jakości (poza wynikającymi z przepisów obowiązkiem sporządzenia planu audytu na rok następny oraz sprawozdania z wykonania planu za rok poprzedni): a) przegląd akt bieżących prowadzony we własnym zakresie, np. pod kątem sprawdzenia kompletności dokumentacji; b) listy sprawdzające, zapewniające, iż praca audytora przebiega w sposób zgodny z przyjętymi procedurami; c) informacja zwrotna od klientów audytu i innych zainteresowanych stron, np. bieżąca po zakończonym zadaniu lub okresowa; d) coroczne samooceny i oceny zewnętrzne. Źródło: *Wytoczne w zakresie programu zapewnienia i poprawy jakości*, Ministerstwo Finansów, Departament Audytu Wewnętrznego.

działań KAW³ zależy, w jakim stopniu strony zainteresowane uzyskają racjonalne zapewnienie o świadczeniu przez audyt wewnętrzny usług najwyższej jakości. Stąd też wszystkie działania realizowane w ramach *Programu* powinny odbywać się pod bezpośrednim nadzorem zarządzającego audytem wewnętrznym.

II. Cel *Programu* zapewnienia i poprawy jakości

Program służy do racjonalnego zapewnienia, że audyt wewnętrzny w Urzędzie Miejskim w Tczewie:

- 1) działa zgodnie z ustanowioną Kartą audytu wewnętrznego, Procedurami audytu wewnętrznego, Standardami audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych, definicją audytu wewnętrznego;
- 2) działa w sposób skuteczny i efektywny;
- 3) jest postrzegany jako przysparzający wartości dodanej i usprawniający funkcjonowanie Urzędu.

III. Kontynuacja doskonalenia zawodowego

1. Kontynuacja edukacji zawodowej jest elementem *Programu* służącym doskonaleniu zawodowemu audytora wewnętrznego oraz zapewniającym sprawne i efektywne działanie audytu wewnętrznego w Urzędzie Miejskim w Tczewie.
2. Audytor wewnętrzny zobowiązany jest do poszerzania swojej wiedzy, umiejętności oraz kompetencji poprzez ciągły rozwój zawodowy. Sposobem realizacji nałożonego obowiązku jest samokształcenie, uczestnictwo w szkoleniach podnoszących poziom kwalifikacji zawodowych oraz zdobywanie certyfikatów zawodowych.

IV. Ocena funkcjonowania audytu wewnętrznego

1. *Program* zakłada dokonywanie oceny funkcjonowania audytu wewnętrznego oraz monitorowanie w sposób ciągły jego efektywności.
2. Właściwa realizacja *Programu* przewiduje przeprowadzanie ocen zewnętrznych, wewnętrznych oraz samoocenę audytu wewnętrznego.

V. Oceny zewnętrzne

1. Oceny zewnętrzne odnoszą się do przeglądu systemu audytu wewnętrznego pod względem zapewnienia odpowiedniej jakości usług świadczonych przez audytora wewnętrznego.
2. Oceny zewnętrzne powinny być przeprowadzane przynajmniej raz na 5 lat przez wykwalifikowanego audytora wewnętrznego spoza jednostki macierzystej.
3. Audytorzy wewnętrzni przeprowadzający ocenę zewnętrzną muszą spełniać wymagania określone w standardzie 1312 Standardów.
4. Po zakończeniu oceny audytor wewnętrzny przedstawia na piśmie Prezydentowi raport z oceny zewnętrznej funkcji audytu wewnętrznego.
5. Audytor wewnętrzny informuje Prezydenta o efektach i sposobie wdrożenia uwag i wniosków wynikających z przeprowadzonej oceny zewnętrznej.

VI. Oceny wewnętrzne

1. Oceny wewnętrzne służą poprawie jakości realizacji zadań audytowych prowadzonych przez audytora wewnętrznego.

³ Komórka audytu wewnętrznego.

2. Oceny wewnętrzne obejmują: a) bieżące monitorowanie działalności audytu wewnętrznego; b) okresowe przeglądy przeprowadzane drogą samooceny.

VII. Bieżące monitorowanie działalności audytu wewnętrznego:

- 1) jest nieodłączną częścią codziennego zarządzania komórki audytu wewnętrznego;
- 2) składa się z zasad, procedur i praktyk, które służą nadzorowi i pomiarowi działalności audytu wewnętrznego. Do narzędzi wykorzystywanych przy bieżącym monitorowaniu działalności audytu wewnętrznego należą:
 - a) przegląd dokumentacji zadania audytowego, przeprowadzany przez audytora wewnętrznego w celu potwierdzenia kompletności dokumentacji audytowej; zatwierdzanie przez audytora wewnętrznego ostatecznego Sprawozdania z realizacji zadania audytowego oraz zaleceń zawartych w tym dokumencie,
 - b) uzyskanie informacji zwrotnej pochodzącej od kierowników audytowanych komórek i jednostek organizacyjnych dotyczącej pracy audytora wewnętrznego (w tym celu stosuje się badanie ankietowe prowadzone po zakończeniu realizacji zadania audytowego).

VIII. Okresowe przeglądy audytu wewnętrznego

1. Okresowe przeglądy audytu wewnętrznego prowadzi się w celu oceny skuteczności i wydajności audytu wewnętrznego w realizowaniu potrzeb Prezydenta. Obejmują one w szczególności przeglądy jakości i efektywności zadań audytowych oraz jakości gromadzonej dokumentacji dotyczącej zadania audytowego.
2. Do działań z zakresu okresowych przeglądów audytu wewnętrznego można zaliczyć coroczną samoocenę audytu wewnętrznego.
3. Okresowe przeglądy audytu wewnętrznego dokonywane są przez audytora wewnętrznego zatrudnionego w Urzędzie Miejskim w Tczewie.

IX. Samoocena audytu wewnętrznego

1. Samoocena audytu wewnętrznego prowadzona jest przez audytora wewnętrznego Urzędu Miejskiego w Tczewie.
2. Samoocena audytu wewnętrznego służy identyfikacji obszarów lub elementów audytu wewnętrznego, które wymagają ulepszeń.
3. Wyniki samooceny należy udokumentować wraz ze wskazaniem działań, które należy podjąć w celu zapewnienia poprawy jakości działalności audytu wewnętrznego. Kolejne samooceny powinny uwzględniać wyniki poprzednich.

X. Dbalność o zapewnienie niezależności audytu wewnętrznego w Urzędzie

1. Audytor wewnętrzny wykazuje się dbałością o zapewnienie KAW:
 - a) niezależności organizacyjnej, co wynika z ustawy o finansach publicznych, która podporządkowuje audyt wewnętrzny bezpośrednio kierownikowi jednostki sektora finansów publicznych. W Urzędzie Miejskim w Tczewie, zgodnie z regulaminem organizacyjnym, audytor wewnętrzny podlega Prezydentowi Miasta;
 - b) niezależności w działaniu, zwłaszcza dotyczącej:
 - o planowania audytu wewnętrznego,
 - o przeprowadzania zadań audytowych,
 - o sprawozdawczości z audytu.

2. Audyt wewnętrzny stanowi istotne narzędzie dostarczające Prezydentowi zapewnienia, że system kontroli zarządczej (w tym procedury regulacyjne) został zaprojektowany właściwie i działa skutecznie⁴. Aby dokonana przez audytora wewnętrznego ocena była wiarygodna i użyteczna dla Prezydenta, istotne jest stworzenie audytorowi warunków, w których będzie mógł realizować swoje działania w sposób obiektywny, niezależny i wolny od konfliktu interesów.
3. W celu poprawnego wdrożenia przedmiotowego *Programu*, audytor wewnętrzny jako kierownik KAW⁵ podejmuje wszelkie niezbędne działania organizacyjne, mające na celu zapewnienie funkcjonowania, ważnych z punktu widzenia standardów jakości, mechanizmów kontrolnych, umożliwiających osiągnięcie celów omówionych w cz. II. tego dokumentu.

⁴ Audyt wewnętrzny został wprowadzony do polskiego systemu prawnego w wyniku nowelizacji ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2002 r. W celu wdrożenia w strukturach jednostek sektora finansów publicznych nowego narzędzia zarządzania, przepisami prawa określono ramy funkcjonowania niezależnych organizacyjnie i funkcjonalnie komórek audytu wewnętrznego. Współcześnie to właśnie ustawa o finansach publicznych określa definicję audytu wewnętrznego, zasady organizacji audytu wewnętrznego, podstawowe zasady jego prowadzenia, jak również wymogi kwalifikacyjne, które muszą spełniać osoby prowadzące audyt wewnętrzny.

⁵ W myśl postawień art. 277 ust. 4. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 1270 ze zm.), cyt.: „Do audytora wewnętrznego zatrudnionego w jednoosobowej komórce audytu wewnętrznego przepisy ustawy dotyczące kierownika komórki audytu wewnętrznego stosuje się odpowiednio.”